

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Tomáše Langáška a soudců Josefa Baxy, Michaely Bejčkové, Radana Malíka, Petra Mikeše, Pavla Molka a Miloslava Výborného v právní věci navrhovatelky: **M. S.**, proti odpůrcům: **1) Státní volební komise**, se sídlem náměstí Hrdinů 1634/4, Praha 4, **2) Ing. Lukáš Bartoň, Ph.D.**, **3) Mgr. Martin Baxa**, **4) MUDr. Kamal Farhan**, **5) Milan Chovanec**, **6) Mgr. Barbora Kořánová, Ph.D.**, **7) Jana Levová**, **8) doc. PaedDr. Ilona Mauritzová, Ph.D.**, **9) Mgr. Miloslava Rutová**, **10) Ing. Karla Šlechtová**, **11) PhDr. Ing. Mgr. et Mgr. Jiří Valenta**, **12) Ing. Jan Volný**, o návrhu na neplatnost volby všech kandidátů zvolených v Plzeňském kraji ve volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konaných ve dnech 20. a 21. října 2017,

t a k t o :

- I. Návrh se z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Obsah návrhu na neplatnost volby kandidátů

[1] Navrhovatelka dne 3. 11. 2017 Nejvyššímu správnímu soudu doručila návrh na „přepočítání preferenčních hlasů ve volbách do Poslanecké sněmovny parlamentu České republiky“. Navrhovatelka uvedla, že minimálně ve volebním okrsku č. 3062 v Plzni, ve volebním okrsku č. 7 v Sušici, ve volebním okrsku č. 4 v Měčíně a ve volebním okrsku č. 2 v Nýrsku byl porušen zákon č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů (dále jen „volební zákon“). Nezákonnost navrhovatelka spatřovala v tom, že okrskové volební komise v těchto volebních okrscích automaticky započítaly preferenční hlasy prvním čtyřem kandidátům, což se týkalo všech politických stran a hnutí. Nejvyšší správní soud při posouzení náležitostí návrhu dospěl k závěru, že návrh na neplatnost volby kandidáta není dostatečně odůvodněn (§ 87 odst. 5 volebního zákona); usnesením ze dne 6. 11. 2017, čj. Vol 53/2017-3, proto vyzval navrhovatelku, aby vady návrhu odstranila. To navrhovatelka učinila podáním ze dne 8. 11. 2017. V něm vyjmenovala jednotlivé kandidáty, kteří podle ní byli „možná“ zvoleni nesprávně, a zároveň rozšířila požadavek přepočtu na okrsek č. 1 v obci Sytno, v němž mělo dojít ke stejným pochybením jako v dříve napadených okrscích.

II. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[2] Ačkoliv ani návrh podaný Nejvyššímu správnímu soudu dne 3. 11. 2017 ani podání ze dne 8. 11. 2017 nebyly zcela perfektní, bylo možné z nich dovodit, že navrhovatelka požadovala zneplatnění volby všech kandidátů zvolených v Plzeňském kraji ve volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konaných ve dnech 20. a 21. 10. 2017. Nejvyšší správní soud proto posoudil jednotlivé v něm uvedené argumenty.

[3] Obsahově obdobný návrh byl předmětem přezkumu ve věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. Vol 36/2017; závěry, které učinil v tomto řízení, Nejvyšší správní soud opakuje a na tyto závěry odkazuje (uvedené rozhodnutí je dostupné na stránkách www.nssoud.cz). Totéž platí o přepočtu preferenčních hlasů v napadených okrscích, jenž byl ve věci sp. zn. Vol 36/2017 Nejvyšším správním soudem proveden a v usnesení ze dne 16. 11. 2017 podrobně popsán.

II. A K rozšíření návrhu na přepočet preferenčních hlasů v okrsku č. 1 v obci Sytno

[4] Navrhovatelka v podání ze dne 8. 11. 2017 rozšířila svůj předchozí požadavek ještě o přepočet nesprávně udělených preferenčních hlasů v okrsku č. 1 v obci Sytno. Takové rozšíření původního návrhu však možné není; lhůta pro podání návrhu na neplatnost volby kandidáta skončila dne 3. 11. 2017 v 16.00 hod (§ 87 odst. 1 ve spojení s § 97a odst. 3 volebního zákona).

[5] Původní návrh týkající se pouze čtyř okrsků lze po skončení lhůty k podání návrhu doplnit jen upřesněním již uplatněných tvrzení, resp. odstraněním jeho vad. V podání, jež mělo odstranit vady původního návrhu, není však možné uvádět zcela nové skutečnosti, v nichž navrhovatelka spatřuje porušení volebního zákona a k nimž došlo ještě před skončením návrhové lhůty. Tvrzení, že v okrsku č. 1 v obci Sytno docházelo k automatickému přidělování preferenčních hlasů prvním čtyřem kandidátům, představuje nepřípustné rozšíření návrhu až po uplynutí lhůty k jeho podání, neboť v prvotním návrhu nebyl tento okrsek navrhovatelkou vůbec zmíněn. Rozšíření návrhu o nové a dosud neuplatněné skutkové okolnosti, v nichž navrhovatelka spatřuje porušení volebního zákona, se svou povahou blíží k podání nového návrhu na neplatnost volby kandidáta. Takto lze návrh rozšířit jen ve lhůtě k jeho podání, nikoli však po jejím skončení. Opačný náhled by zakládal nepřípustnou nerovnost mezi osobami oprávněnými podat návrh na neplatnost volby kandidáta a mohl by vést k neřešitelným obtížím v řízení o takovém návrhu.

[6] Pokud by osoba oprávněná k podání návrhu na neplatnost volby kandidáta ve lhůtě vůbec návrh nepodala a na skutečnosti, na jejichž základě dovozuje neplatnost volby kandidáta, poukázala v návrhu podaném až po uplynutí lhůty, Nejvyšší správní soud by její návrh odmítl pro opožděnost a namítanými skutečnostmi by se nezabýval. Není proto důvod, aby se Nejvyšší správní soud zabýval tvrzeními uplatněnými až po uplynutí lhůty k podání návrhů v podání, jež mělo pouze odstranit vady předchozího návrhu. Z těchto důvodů Nejvyšší správní soud neprověřoval tvrzení o pochybení volební komise v okrsku v obci Sytno při sčítání přednostních hlasů a hlasovací lístky zde nepřepočítával.

II. B Výchozí úvaha odůvodňující přepočet přednostních hlasů

pokračování

[7] Nejvyšší správní soud stejně jako v souběžně projednávané věci sp. zn. Vol 36/2017 shledal, že navrhovatelka poukázala na zvláště významnou indicii naznačující, že došlo k porušení volebního zákona. Značně vysoké procento přednostních hlasů pro první čtyři kandidáty (v naprosté většině na více než 90 % odevzdaných hlasovacích lístcích) v kombinaci s tím, že šlo o jev, který v navrhovatelkou zmíněných okrscích nastal u vícera stran, vzbuzoval důvodné pochybnosti o řádnosti sčítání přednostních hlasů.

II. C K posouzení otázky automatického připočtení preferenčních hlasů v návrhu uvedených okrscích

[8] Právní úprava přednostních hlasů je obsažena v § 39 a násl. volebního zákona, dle něhož platí: *„V prostoru určeném pro úpravu hlasovacích lístků vloží volič do úřední obálky 1 hlasovací lístek. Na hlasovacím lístku, který ukládá do úřední obálky, může přitom zakroužkováním pořadového čísla nejvýš u 4 kandidátů uvedených na témže hlasovacím lístku vyznačit, kterému z kandidátů dává přednost. Jiné písemné úpravy hlasovacího lístku nemají na posuzování hlasovacího lístku vliv.“*

[9] Dle § 41 odst. 1 volebního zákona: *„Pokud volič dal na hlasovacím lístku přednostní hlas více než 4 kandidátům, počítá se takový hlasovací lístek ve prospěch politické strany, politického hnutí nebo koalice; k přednostním hlasům se však nepřihlíží.“*

[10] Dle § 42 odst. 2 písm. f) volebního zákona v zápise okrskové volební komise nebo zvláštní okrskové volební komise o průběhu a výsledku hlasování se uvede počet platných přednostních hlasů odevzdaných pro jednotlivé kandidáty politických stran, politických hnutí a koalic.

[11] Dle § 50 odst. 4 až 6 volebního zákona platí:

(4) V rámci jednotlivých politických stran, politických hnutí a koalic obdrží mandáty straně přikázané kandidáti podle pořadí, jak jsou uvedeni na hlasovacím lístku.

(5) Jestliže však některý z kandidátů získal takový počet přednostních hlasů, který činí nejméně 5 procent z celkového počtu platných hlasů odevzdaných pro tuto politickou stranu, politické hnutí nebo koalici v rámci volebního kraje, připadne mandát přednostně tomuto kandidátovi.

(6) V případě, že více kandidátů splnilo podmínku podle odstavce 5 a politická strana, politické hnutí nebo koalice získala více mandátů, případnou mandáty přednostně kandidátům, kteří splnili podmínku podle odstavce 5, a to postupně v pořadí podle nejvyššího počtu získaných přednostních hlasů; v případě rovnosti počtu přednostních hlasů je rozhodující pořadí kandidáta na hlasovacím lístku. Kandidátům, kteří nesplnili podmínku podle odstavce 5, případnou mandáty v pořadí, jak jsou uvedeni na hlasovacím lístku.

[12] Nejvyšší správní soud konstatuje, že z citované právní úpravy je zřejmé, že volič má na výběr, zda v rámci jedné kandidátní listiny udělí některým kandidátům, nejvýše však čtyřem, přednostní hlas. Přednostní hlasy volič dát vůbec nemusí, případně nemusí udělit přednostní hlasy čtyřem kandidátům, ale jen třem, dvěma či jen jednomu. Udělení přednostního hlasu vyžaduje aktivní úpravu volebního lístku, a to zakroužkování

pořadového čísla u kandidáta. Jestliže volič zakroužkování neučiní, nedal přednostní hlas. Stejný důsledek má to, když volič zakroužkuje 5 a více pořadových čísel u kandidátů.

[13] Volební zákon nikde nepočítá s tím, že by nevyužití přednostního hlasu znamenalo automatické přidělení přednostního hlasu kandidátům uvedeným na čelných místech kandidátní listiny. Naopak jakékoli započítání přednostního hlasů volební komisí v případě, že není podloženo úpravou volebního lístku v podobě zakroužkování pořadového čísla kandidáta, je zjevným porušením volebního zákona. Pochybení tohoto typu Nejvyšší správní soud shledal v postupu okrskových komisí v napadených volebních okrscích.

[14] Nejvyšší správní soud konstatuje, že u hlasovacích lístků, kde voliči nedali přednostní hlasy (případně nedali všechny čtyři možné přednostní hlasy), okrskové volební komise nevyužité přednostní hlasy připočetly kandidátům v čele kandidátní listiny. U volebních komisí v okrsku č. 7 v Sušici a v okrsku č. 2 v Nýrsku k tomu shledal další pochybení.

[15] V okrsku č. 3062 v Plzni a v okrsku č. 4 v Měčíně shledal tedy Nejvyšší správní soud pochybení volební komise spočívající v tom, že pokud volič nedal přednostní hlasy, případně nevyčerpal všechny čtyři přednostní hlasy, nevyužité přednostní hlasy okrsková komise započetla kandidátům na čelních místech kandidátní listiny.

[16] V okrsku č. 7 v Sušici shledal Nejvyšší správní soud celkem tři druhy pochybení. U dvou politických stran nezapočetla komise přednostní hlasy pro kandidáty na prvních třech místech kandidátní listiny, ačkoliv tyto přednostní hlasy odevzdány byly, dále se u dvou politických stran dopustila komise pochybení spočívajícího v tom, že pokud volič nedal přednostní hlasy, případně nevyčerpal všechny čtyři přednostní hlasy, nevyužité přednostní hlasy okrsková volební komise započetla kandidátům na čelních místech kandidátní listiny; komise se dopustila pochybení též tím, že nezohlednila přednostní hlasy z jednoho volebního lístku, na němž byly uplatněny tři přednostní hlasy.

[17] V okrsku č. 2 v Nýrsku shledal Nejvyšší správní soud celkem tři druhy pochybení. U tří politických stran dospěl Nejvyšší správní soud k jinému počtu odevzdaných hlasů pro stranu, než ke kterému dospěla volební komise, dále se volební komise dopustila pochybení spočívajícího v tom, že pokud volič nedal přednostní hlasy, případně nevyčerpal všechny čtyři přednostní hlasy, nevyužité přednostní hlasy započetla okrsková komise kandidátům na čelních místech kandidátní listiny; pochybení se komise dopustila též tím, že mylně přiřadila přednostní hlas u kandidátů na pátém či dalším místě jiným kandidátům, než kterým byl udělen.

III. Dopad zjištěných chyb na výsledek volby kandidátů

[18] Nejvyšší správní soud výše vyložil, jaká shledal porušení volebního zákona na základě námitek obsažených v návrhu. V podrobnostech přitom odkazuje na výsledky přepočtů uvedené v odůvodnění již citovaného (zde v odst. [3]) usnesení čj. Vol 36/2017-60. Po zjištění porušení zákona bylo dále nezbytné zabývat se tím, zda šlo o porušení, které ovlivnilo výsledek volby kandidátů.

pokračování

[19] Zjištěný rozdílný počet hlasů spočívající v tom, že Občanská demokratická strana dostala o 2 hlasy méně a Komunistická strana Čech a Moravy o 4 hlasy méně, než zjistila volební komise, a Svoboda a přímá demokracie – Tomio Okamura (SPD) dostala o 1 hlas více, než zjistila volební komise, je natolik okrajový, že nemá do mandátů žádný dopad.

[20] Nejvyšší správní soud dále zjišťoval, zda chyby v přednostních hlasech udělených automaticky kandidátům na prvních čtyřech místech kandidátních listin, mohly mít vliv na celkové pořadí a získané mandáty jednotlivých kandidátů.

[21] Souhrnná zjištění Nejvyššího správního soudu ve vztahu k jednotlivým politickým stranám, jejichž kandidáti byli zvoleni, lze shrnout tak, že žádná z osob, které v Plzeňském kraji získaly mandát, nebyla zjištěnými porušeními zákona dotčena.

IV. Závěr a náklady řízení

[22] Nejvyšší správní soud pro výše uvedené návrh na neplatnost volby kandidátů zamítl.

[23] O nákladech řízení soud rozhodl dle § 93 odst. 4 s. ř. s. tak, že žádný z účastníků nemá na jejich náhradu právo.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. listopadu 2017

JUDr. Tomáš Langášek
předseda senátu